Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru, judecător – Dodon Viorica
Dosarul nr. 3a-1939/25
2-22005391-02-3a-05062025

D E C I Z I E
dispozitiv

10 iunie 2026 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

a examinat în ședință publică, apelul declarat de avocatul Agachi Nicolae în numele lui Iacub Petru împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 28 noiembrie 2024, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Iacub Petru împotriva Consiliului comunei Băcioi și Primăriei comunei Băcioi cu privire la anularea refuzului și obligarea la emiterea actului administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de avocatul Agachi Nicolae în numele lui Iacub Petru.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 28 noiembrie 2024.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru, judecător – Dodon Viorica
Dosarul nr. 3a-1939/25
2-22005391-02-3a-05062025

D E C I Z I E

10 iunie 2026 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

examinînd în ședință publică, apelul declarat de avocatul Agachi Nicolae în numele lui Iacub Petru împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 28 noiembrie 2024, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Iacub Petru împotriva Consiliului comunei Băcioi și Primăriei comunei Băcioi cu privire la anularea refuzului și obligarea la emiterea actului administrativ,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile din acțiune

La 17 ianuarie 2022, Iacub Petru reprezentat de avocatul Doroftei Roman, a intentat acțiune împotriva Primăriei comunei Băcioi solicitând obligarea autorității publice să dispună transmiterea în proprietatea sa a terenului cu suprafața de 0,25

ha, situat în comuna Băcioi, sau în subsidiar, achitarea contravalorii acestuia, în considerarea confiscării bunului în legătură cu represiunile politice.

În motivarea cererii, Iacub Petru a invocat calitatea sa de succesor al lui Iacub Ștefan și a prezentat certificatul de moștenitor, precum și certificatele eliberate de Procuratura Generală și Curtea Supremă de Justiție, din care rezultă că Iacub Ștefan, Iacub Sofia și Iacub Petru au fost supuși represiunilor politice. Totodată, potrivit certificatului eliberat de Primăria comunei Băcioi, la momentul confiscării, Iacub Petru deținea un teren cu suprafața de 0,25 ha.

Anterior sesizării instanței, reclamantul s-a adresat Primăriei comunei Băcioi cu cererea cu privire la acordarea compensației, însă prin răspunsul emis autoritatea publică a respins solicitarea.

În această ordine de idei, reclamantul a considerat refuzul neîntemeiat și a exprimat pretențiile, inclusiv prin prisma dispozițiilor art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția europeană a drepturilor omului, care garantează dreptul la respectarea bunurilor.

Suplimentar, reclamantul a susținut că este îndreptățit la o speranță legitimă cu privire la obținerea compensației pentru bunurile confiscate în contextul represiunilor politice, interesul său patrimonial constituind un „bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, a cărui protecție este afectată prin refuzul autorității administrative.

În acest sens, a invocat că prevederile art. 2, 10 și 12 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, potrivit cărora persoanele supuse represiunilor politice și ulterior reabilitate sunt reintegrate în drepturile civile, sociale și politice pierdute ca urmare a represiunilor, iar bunurile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesia acestora urmează a fi restituite, la cererea persoanei reabilitate sau a moștenitorilor acesteia.

De asemenea. reclamantul a subliniat că, în cazul imposibilității restituirii în natură a bunurilor, valoarea acestora urmează a fi recuperată prin acordarea unei compensații, în condițiile legii, și totodată, susține că bunurile sale au fost scoase în mod forțat din posesie în legătură cu represiunea politică, situație care, în opinia sa, atrage aplicarea garanțiilor prevăzute de lege și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

- La 14 septembrie 2022, reclamantul a depus o cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, prin care a solicitat atragerea în calitate de copârât a Consiliului comunei Băcioi.

În susținerea pretențiilor formulate, reclamantul a invocat faptul că la 29 iulie 2022, s-a adresat Consiliului comunei Băcioi cu o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei Consiliului comunei Băcioi nr. 1/36 din 06 martie 2021, pe care o consideră neîntemeiată și ilegală, precum și admiterea cererii sale prealabile, ca ulterior, prin răspunsul emis, Consiliul comunei Băcioi l-a informat

că cererea urmează a fi examinată în cadrul următoarei ședințe a consiliului, fără a comunica data și ora desfășurării acesteia.

Astfel, reclamantul a susținut că actul administrativ contestat a fost emis cu încălcarea cerințelor prevăzute de Codul administrativ, motiv pentru care solicită anularea acestuia și admiterea pretențiilor formulate.

Totodată, reclamantul a reținut că certificatul de calitate de moștenitor prezentat autorității confirmă calitatea sa de moștenitor și coroborat cu actele succesorale, îi conferă dreptul de a solicita restituirea bunurilor confiscate sau recuperarea valorii acestora în temeiul Legii nr. 1225-XII. Cu referire la art. 1558 alin. (1) din Codul civil, acesta precizează că certificatul de calitate de moștenitor atestă exclusiv calitatea de moștenitor, în situațiile în care existența sau determinarea bunurilor succesorale nu a fost stabilită.

În drept, reclamantul invocă prevederile art. 5, art. 10 alin. (1), art.11 alin. (1) lit. a) și b), art. 31, art. 94 alin. (1), 118 alin. (1)–(3) din Codului administrativ.

Soluția instanței de fond

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 28 noiembrie 2024, acțiunea înaintată de Iacub Petru a fost respinsă ca neîntemeiată.

Solicitarea din apel

La 27 decembrie 2024 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ*), Iacub Petru, prin intermediul avocatului Agachi Nicolae, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 28 noiembrie 2024, iar la 20 iunie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ*) a fost înregistrată cererea de apel motivată, prin care a fost solicitat casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea cererii de apel, reiterând aspectele de fapt și normele de drept reflectate în cererea de chemare în judecată, s-a menționat că circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, hotărârea instanței de fond este neîntemeiată și pasibilă de casare, întrucât, la examinarea pricinii, instanța nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea acesteia.

Astfel, apelantul a remarcat că instanța de fond a preluat, în esență, poziția procesuală a pârâtei expusă în referință, fără a supune argumentele acesteia unei analize obiective și coroborate cu celelalte probe administrate în cauză.

Apelantul susține că instanța de fond a aplicat și interpretat eronat normele Codului administrativ referitoare la activitatea administrativă, sarcina probațiunii, audierea participanților și obligația motivării actului administrativ, apreciind că decizia contestată nu întrunește condițiile de legalitate și motivare prevăzute de lege.

Totodată, apelantul a invocat aplicarea necorespunzătoare a prevederilor Legii nr. 1225/1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, susținând că cererea sa vizează restabilirea drepturilor încălcate ca urmare a represiunilor politice și a deposedării proprietarului de bunurile confiscate. În opinia acestuia, în situația în care restituirea bunurilor în natură nu este posibilă, legea prevede recuperarea valorii acestora prin acordarea de compensații.

Apelantul mai susține că instanța de fond a menținut în vigoare un act administrativ emis cu depășirea competențelor legale, întrucât cererile cu privire la restituirea bunurilor sau recuperarea valorii acestora prin compensații sunt de competența comisiilor speciale instituite de autoritățile administrației publice locale, în condițiile Legii nr. 1225/1992 și ale Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 627/2007.

De asemenea, apelantul invocă încălcarea dreptului la proprietate garantat de art. 46 din Constituția Republicii Moldova, art. 17 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 1 din Protocolul adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și a dreptului de a obține recunoașterea dreptului pretins prin anularea actului administrativ vătămător, garantat de art. 53 din Constituție.

În acest context, apelantul consideră că hotărârea instanței de fond a fost pronunțată cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, fără examinarea completă a circumstanțelor relevante ale cauzei, motiv pentru care solicită casarea acesteia și soluționarea cauzei în conformitate cu pretențiile formulate.

Argumentele participanților la proces

În ședința instanței de apel, apelantul și reprezentantul acestuia, fiind citați legal despre ședința de judecată, confirmat prin extrasul poștei electronice, nu s-au prezentat și nu au comunicat instanței motivele neprezentării, iar intimatul a depus cerere de examinare a cauzei în lipsa sa. Deși procedura de citare legală a fost respectată, motiv din care, pornind de la reglementările art. 239 alin. (2) Cod administrativ, Completul judiciar a dispus judecarea cauzei în absența participanților neprezenți.

Aprecierea instanței de apel

- *Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:*

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În temeiul art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) și (2) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ). Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul își poate sau și-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației când se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Norma art. 207 alin. (2) Cod administrativ, prevede că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17; f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208 din Codul administrativ – procedura prealabilă; g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la

art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

În temeiul art. 209 alin. (1) și (2) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

La caz, analizând lucrările cauzei în coroborare cu înscrisurile dosarului administrativ, instanța de apel atestă că nu s-a constatat că: - ar exista o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; - ar exista o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; - între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare sau; - la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; - acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 Cod administrativ; - acțiunea nu a fost semnată și depusă de Iacub Petru, iar reclamanta nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Având în vedere că în procesul examinării cererii de apel, nu au fost constatate circumstanțe care să determine inadmisibilitatea acțiunii, etapa verificării admisibilității fiind depășită, Completul consideră că litigiul urmează a fi examinat în fond, prin aprecierea argumentelor invocate și a probatoriului administrat.

- *Cu referire la fondul cauzei de contencios administrativ:*

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe atacată cu apel, prin prisma lucrărilor din dosar în raport cu prevederile legislației în vigoare, Completul judiciar statuează că apelul declarat este neîntemeiat și în conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, în corespundere cu art. 219 alin. (1) - (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Conform art. 220 alin. (1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93.

Din conținutul art. 93 Cod administrativ, rezultă că fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

De asemenea, în conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Astfel, potrivit art. 118 alin. (1) Cod de procedura civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar conform art. 122 alin. (1) din Cod, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În fapt, din înscrisurile atașate cauzei și dosarul administrativ se atestă că Iacub Petru își întemeiază pretențiile pe drepturile succesorale dobândite de la Iacub Ștefan, precum și pe drepturile patrimoniale recunoscute de legislația cu privire la reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Potrivit actelor prezentate rezultă că Iacub Ștefan, Iacub Sofia și Iacub Petru au fost supuși represiunilor politice, fapt confirmat prin certificatele eliberate de Procuratura Generală și Curtea Supremă de Justiție. Aceste acte atestă statutul

persoanelor respective de victime ale represiunilor politice și reabilitarea acestora în condițiile legii.

La rândul său, reclamantul Iacub Petru are calitatea de succesor al lui Iacub Ștefan, fapt confirmat prin certificatul de moștenitor. În această calitate, reclamantul pretinde drepturile patrimoniale ce au aparținut autorului său și care, potrivit susținerilor sale, au fost afectate ca urmare a represiunilor politice.

În acest context, Iacob Petru deține acte care confirmă existența unui teren cu suprafața de 0,25 ha, despre care susține că a aparținut lui Iacob Ștefan, iar în calitate de succesor, acesta a solicitat restabilirea dreptului patrimonial asupra terenului, în temeiul Legii nr. 1225/1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

La data de 17 decembrie 2020, reclamantul Iacub Petru a adresat Primăriei comunei Băcioi o cerere prin care a solicitat transmiterea în proprietatea sa a unui teren cu suprafața de 0,25 ha, situat în comuna Băcioi, sau, în subsidiar, achitarea contravalorii acestuia, terenul fiindu-i confiscat în legătură cu represiunile politice.

Întrucât, potrivit art. 14 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, Consiliul local este competent să soluționeze problemele de interes local, cererea reclamantului a fost transmisă Consiliului local al comunei Băcioi spre examinare și soluționare.

La caz, la data de 06 martie 2021 a fost emisă decizia Consiliului comunei Băcioi nr. 1/36, prin care s-a respins cererea înaintată de Iacob Pentru, iar în motivarea refuzului, autoritatea publică a invocat împrejurarea că problema compensării pentru averea confiscată în legătură cu represiunile politice fusese deja soluționată prin decizia nr. 5 din 18 martie 2013, prin care lui Iacub Ștefan și Iacub Petru, în calitate de moștenitori ai Iacub Sofiei, le-a fost stabilită și aprobată achitarea unei compensații în sumă de 855.423 lei.

Manifestându-și dezacordul față de decizia nr. 1/36 emisă autorității publice, la data de 17 ianuarie 2022, reclamantul Iacub Petru a sesizat instanța de judecată cu prezenta acțiune.

Cu referire la normele legale aplicabile la caz, este de menționat că, potrivit art. 12 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 08 decembrie 1992, cetățenilor Republicii Moldova supuși represiunilor politice și ulterior reabilitați li se restituie, la cererea lor sau a moștenitorilor lor, bunurile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesia lor. Nu se restituie terenurile, pădurile, plantațiile multianuale, obiectivele scoase din circuitul civil, precum și alte bunuri confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie din considerente ce nu au legătură cu represiunile politice. În cazul în care bunurile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie în legătură cu represiunile politice nu pot fi restituite, valoarea acestora se recuperează prin achitarea de compensații, în baza cererii depuse de persoanele

reabilitate sau de moștenitorii acestora. Cu acordul persoanelor supuse represiunilor politice și ulterior reabilitate sau al moștenitorilor acestora, restituirea în natură a caselor de locuit poate fi înlocuită prin recuperarea valorii lor, evaluate prin aplicarea prețurilor de piață în vigoare la data satisfacerii cererii, sau prin acordarea, în mod prioritar, a unui spațiu locativ amenajat. Persoanele care urmează a fi evacuate din casele restituite sunt asigurate cu spațiu locativ peste rând, la momentul evacuării, de către autoritățile administrației publice locale, în conformitate cu legislația în vigoare. Cheltuielile legate de asigurarea cu spațiu locativ se efectuează din contul și în limita bugetelor raionale, bugetelor municipiilor Chișinău și Bălți, bugetului unității teritoriale autonome Găgăuzia, precum și din contul bugetului de stat. Restituirea bunurilor, recuperarea valorii bunurilor ce nu pot fi restituite se efectuează, în baza cererii, din contul bugetului de stat, prin transferuri către bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și către bugetul municipiului Bălți. Cererile de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora se examinează de către comisiile special create în acest scop. Modul de recuperare a valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice se aprobă de către Guvern. În cazul în care bunurile nu s-au păstrat sau nu pot fi restituite în natură, fiind privatizate în condițiile legii, se recuperează valoarea lor în formă de compensație bănească sau de valori materiale, luându-se ca bază prețurile de piață în vigoare la data examinării cererii. În cazul când valoarea bunurilor nu depășește suma de 200 mii lei, plata compensației poate fi eșalonată pe o perioadă de până la 3 ani, iar în cazul când valoarea bunurilor depășește suma de 200 mii lei - pe o perioadă de până la 5 ani. Valoarea bunurilor se determină în felul următor: a) bunurile imobiliare se evaluează în baza calculelor efectuate de organul cadastral teritorial, conform prețurilor de piață în vigoare la data examinării cererii; b) costul animalelor domestice, al păsărilor, al produselor agricole, al altor bunuri se stabilește conform prețurilor de piață în vigoare la data examinării cererii.

Conform art. 12^1 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, nr. 1225 din 08 decembrie 1992, cererile de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora prin achitarea de compensații sunt examinate de comisiile speciale create de autoritățile administrației publice locale a raioanelor, municipiilor Chișinău și Bălți, unității teritoriale autonome Găgăuzia, în al căror teritoriu persoanele reabilitate au domiciliat la momentul reprimării. Cetățenii Republicii Moldova domiciliați în localitățile din stânga Nistrului (Transnistria) pot depune cereri în comisiile speciale, create în raioanele limitrofe localităților respective, după cum urmează: în comisia specială din raionul Rezina – cetățenii din raioanele Râbnița și Camenca; în comisia specială din raionul Dubăsari – cetățenii din raioanele Dubăsari și Grigoriopol; în comisia specială din raionul Anenii Noi – cetățenii din municipiul Tiraspol, municipiul Bender și din raionul

Slobozia. Cererea de restituire a bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie ori de recuperare a valorii acestora se înaintează în decurs de 3 ani de la data înștiințării persoanei supuse represiunilor despre reabilitarea acesteia și se examinează în termen de până la 6 luni din ziua depunerii. Comisia identifică bunurile ce urmează a fi restituite și determină valoarea acestora în baza documentelor ce atestă confiscarea, naționalizarea bunurilor sau scoaterea lor în orice alt mod din posesie, documente eliberate de arhive și de alte instituții abilitate, ori în baza altor probe legale. Decizia comisiei privind restituirea bunurilor, recuperarea valorii acestora sau achitarea compensațiilor poate fi contestată în instanța judecătorească. Litigiile ce țin de restituirea bunurilor, apărute între persoanele reabilitate sau moștenitorii acestora, pe de o parte, și persoanele juridice cu orice formă de proprietate sau persoane fizice, pe de altă parte, se soluționează pe cale judiciară. În cazul cetățenilor Republicii Moldova supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat, ale căror bunuri au fost confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie pe teritoriul care în prezent nu aparține Republicii Moldova, restituirea sau recuperarea valorii acestor bunuri se efectuează în baza tratatului dintre Republica Moldova și statul respectiv. La perfectarea proiectelor de tratate interstatale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Economiei și Infrastructurii, alte ministere și organe de resort vor include clauze cu privire la restituirea bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase în alt mod din posesie ori recuperarea valorii lor prin achitarea de compensații cetățenilor Republicii Moldova supuși represiunilor politice pe teritoriul altor state.

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sânt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În corespundere cu art. 219 alin. (1) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Dispozițiile art. 22 alin. (1) coroborat cu art. 219 alin. (1) Cod administrativ, stipulează că instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Conform art. 11 Cod civil, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic. În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în

detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Conform art. 24 Cod administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Reieșind din coroborarea normelor legale citate, instanța de apel reține că procedura de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora este una specială, în cadrul căreia autoritatea competentă și instanța de judecată sunt obligate să stabilească în mod efectiv și complet starea de fapt, prin examinarea tuturor probelor legal admisibile. Totodată, exercitarea drepturilor procedurale trebuie realizată cu bună-credință, cu respectarea drepturilor celorlalți participanți. Prin urmare, soluționarea cererii de restituire sau compensare trebuie să se întemeieze pe verificarea efectivă a circumstanțelor relevante, a existenței și naturii bunurilor revendicate, precum și a probelor care confirmă confiscarea, naționalizarea sau scoaterea acestora din posesie în legătură cu represiunile politice.

Din materialele cauzei rezultă că la data de 18 martie 2013, prin decizia nr. 5 a Comisiei municipale privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensațiilor în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice (adoptată în temeiul art. 12 și 12^1 din Legea nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice și al Hotărârii Guvernului nr. 627 din 05 iunie 2007), în baza procesului-verbal nr. 5 din aceeași dată, a fost admisă cererea lui Iacub Ștefan, moștenitor al averii lui Iacub Sofia și Iacub Petru, cu privire la achitarea compensației pentru averea confiscată în legătură cu represiunile politice.

Astfel, în temeiul deciziei menționate, s-a dispus achitarea sumei de 855.423 lei lui Iacub Ștefan, în calitate de moștenitor al averii Iacub Sofiei, precum și lui Iacub Petru.

De asemenea, reieșind din constatările instanței de fond, reclamantul Iacub Petru nu a prezentat la materialele cauzei probe pertinente și concludente care să confirme faptul anulării sau retragerii deciziei nr. 5 din 18 martie 2013 a Comisiei municipale privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensațiilor în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice.

În aceste condiții, nu rezultă existența unor temeiuri care să justifice adresarea repetată a reclamantului cu o cerere având același obiect, iar prin urmare, instanța

constată că prin decizia menționată, prejudiciul cauzat reclamantului în legătură cu represiunile politice a fost reparat.

Totodată, în cazul de față, instanța de apel apreciază ca întemeiată respingerea de către Primăria Băcioi, a cererii depusă de Iacub Petru cu privire la transmitere în proprietatea sa a 0,25 ha în comuna Băcioi sau acordarea compensației acestora, confiscate în legătură cu represiunile politice.

Contrar susținerilor apelantului, instanța de fond a stabilit corect circumstanțele esențiale pentru soluționarea litigiului. Astfel, din lucrările cauzei rezultă că prin decizia nr. 5 din 18 martie 2013 a Comisiei municipale competente, cererea formulată în legătură cu bunurile confiscate ca urmare a represiunilor politice a fost admisă, fiind stabilită achitarea unei compensații în cuantum de 855.423 lei lui Iacub Ștefan.

Din cele menționate, instanța de apel reiterează faptul că apelantul nu a prezentat probe care să demonstreze anularea, revocarea sau lipsirea de efecte juridice a acestei decizii și nici existența unui temei legal pentru acordarea repetată a unei compensații pentru același bun.

În aceste condiții, simpla invocare a dispozițiilor art. 12 din Legea nr. 1225/1992 nu este suficientă pentru nașterea unui drept distinct la restituirea în natură a terenului sau la achitarea contravalorii acestuia. Mecanismul prevăzut de lege pentru restituirea bunurilor ori recuperarea valorii acestora nu poate fi interpretat în sensul acordării repetate a unei compensații pentru un bun pentru care dreptul la despăgubire a fost deja valorificat printr-o decizie a organului competent.

Totodată, deși apelantul își întemeiază pretențiile pe calitatea de moștenitor al lui Iacub Ștefan, în cadrul procesului de judecată, Iacub Petru nu a prezentat probe suficiente pentru a demonstra întinderea drepturilor succesorale pretinse și în special că este titularul exclusiv al dreptului patrimonial invocat, iar potrivit art. 93 din Codul administrativ, sarcina dovedirii faptelor pe care își întemeiază pretențiile revine participantului care le invocă.

Prin urmare, în lipsa unor probe care să confirme un drept patrimonial succesoral distinct și actual asupra bunului sau asupra unei compensații neachitate, pretențiile apelantului nu pot fi admise.

Instanța de apel subliniază că nici criticile referitoare la încălcarea de către autoritatea publică a normelor cu privire la motivarea actului administrativ, audierea participantului și procedura administrativă nu sunt de natură să conducă la casarea hotărârii. Acestea nu infirmă circumstanța esențială reținută de instanța de fond și anume că dreptul la compensarea bunului în cauză fusese anterior valorificat în condițiile legii, nici în cazul aplicării dispozițiilor art. 12 și 12^1 din Legea nr. 1225/1992, nu demonstrează existența unui drept patrimonial care să poată fi valorificat suplimentar în cadrul prezentei proceduri.

Prin urmare, Completul judiciar constată că prima instanță a apreciat în mod corect materialul probator și a aplicat corespunzător normele de drept relevante, iar motivele invocate în cererea de apel nu sunt susceptibile să răstoarne concluziile acesteia.

Față de cele expuse, Colegiul reține că prima instanță a creat părților condiții obiective pentru realizarea drepturilor sale procedurale, participanții la proces au fost auziți, hotărârea primei instanțe a fost motivată. Condițiile procedurale privind motivarea hotărârii sunt îndeplinite.

De asemenea, Completul judiciar mai consideră important de remarcat faptul că apelantul utilizând calea de atac, în limite legale nu a prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată, iar esența alegațiilor din apel sunt similare celor expuse în fața primei instanțe, care au fost dezbătute și corect respinse.

Finalmente, având în vedere că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate și combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de avocatul Agachi Nicolai în numele lui Iacub Petru.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 28 noiembrie 2024.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei